

1. Διαχείριση απορριμμάτων

Ο τεράστιος όγκος των σκουπιδιών προκαλεί πολλά προβλήματα σε κάθε δήμο. Σύμφωνα με το Γραφείο Περιβάλλοντος του Δήμου Αμαρουσίου το 2002 παρήχθησαν 33.300 τόνοι απορριμμάτων. Ο όγκος αυτός καταλήγει στη χωματερή των Άνω Λιοσίων και δεν συμπεριλαμβάνει τα ογκώδη αντικείμενα τα οποία συλλέγονται ξεχωριστά. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία κάθε δημότης επιβαρύνει το Δήμο με περισσότερα από 450 κιλά σκουπίδια το χρόνο από τα οποία μόνο το 15% ανακυκλώνεται.

Η αποκομιδή των σκουπιδιών κοστίζει σε χρήμα και ανθρώπινο δυναμικό ενώ είναι επιβλαβής και για το περιβάλλον.

Με τη 'δικαιολογία - αφορμή' της αποκομιδής των σκουπιδιών είναι κοινή πρακτική στους δήμους να προσλαμβάνουν προσωπικό στις υπηρεσίες καθαριότητας το οποίο τελικά μετατάσσουν σε άλλες υπηρεσίες. Ο νόμος για τις προσλήψεις στην καθαριότητα είναι αρκετά ευέλικτος και έτσι οι δημότες συνεχίζουν να επιβαρύνονται με υψηλότερα δημοτικά τέλη προκειμένου να αμειφθεί το πλεονάζον προσωπικό. Αν η διαχείριση των απορριμμάτων γίνει σωστά, τα κόστη αυτά θα μειωθούν σημαντικά.

Μια πρόταση είναι να λειτουργήσουν προγράμματα ανακύκλωσης σε κάθε δήμο. Αν κάθε νοικοκυριό διαχωρίζει τα σκουπίδια του, οι δημότες θα γίνουν πιο υπεύθυνοι. Όταν οι πολίτες χωρίζουν τα σκουπίδια τους σε διαφορετικούς κάδους (χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού κ.λπ) τα οφέλη είναι πολλαπλά. Ο όγκος των σκουπιδιών περιορίζεται και οι δήμοι εξοικονομούν από τις δαπάνες που κάνουν για τα σκουπίδια (έτσι έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν τα δημοτικά τέλη ή να χρησιμοποιήσουν τα χρήματα αυτά για άλλους σκοπούς) ή μπορεί ακόμη να κερδίσουν πουλώντας τα διαχωρισμένα σκουπίδια όπως για παράδειγμα το χαρτί ή το γυαλί. Οι ωφέλειες από αυτή την πρακτική έχουν γίνει φανερές σε άλλες χώρες¹.

Ως δαπάνες για τα απορρίμματα μπορούν να θεωρηθούν τα χρήματα που κάθε δήμος πληρώνει στην χωματερή που πετά τα σκουπίδια του. Τα ύψος των τελών αυτών εξαρτάται από το βάρος των σκουπιδιών, τα οποία ζυγίζονται κάθε φορά.

Η διαχείριση των σκουπιδιών αποτελεί πρόβλημα λόγω του περιορισμένου αριθμού των χωματερών αλλά και των παράνομων χωματερών που λειτουργούν. Σύμφωνα με οδηγία της ΕΕ οι παράνομες χωματερές πρέπει να σταματήσουν να λειτουργούν ως το τέλος του 2007. Σύμφωνα με την τελική έκθεση της ομάδας εργασίας του ΥΠΕΧΩΔΕ (Απρίλιος 2005) σε εθνικό επίπεδο υπάρχουν 2626 ΧΑΔΑ εκ των οποίων ενεργοί είναι οι 1453 και ανενεργοί οι 1173. Σε επίπεδο Περιφέρειας αναφέρεται ότι στην Αττική υπάρχουν 29 συνολικά ΧΑΔΑ (24 ενεργοί και 5 ανενεργοί).

¹ Αξίζει να αναφερθεί κανείς σε ότι συμβαίνει στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο τομέας της ανακύκλωσης έχει πολλές προοπτικές, καθώς υπάρχουν οι τεχνολογίες εκείνες που καθιστούν οικονομικά συμφέρουσα την ανακύκλωση πλήθους απορριμμάτων. Ο ιδιωτικός τομέας παραμένει απρόθυμος να επωμιστεί το επενδυτικό κόστος της επέκτασης της αστικής βιομηχανίας ανακύκλωσης, για αυτό το λόγο τον προηγούμενο μήνα έγινε μία σύμπραξη δημόσιου - ιδιωτικού τομέα που θα επενδύσει σε μικρού και μεσαίου μεγέθους βρετανικές εταιρίες ανακύκλωσης. Αν και η χώρα ξεκινάει από χαμηλά επίπεδα (μόνο το 12% των βρετανικών δημοτικών αστικών αποβλήτων ανακυκλώνονται) η κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο την αύξηση του ποσοστού μέχρι το 2015 στο 33%. Επιπλέον, ο φόρος για την ταφή των απορριμμάτων που σήμερα είναι €20/τόνο θα αυξηθεί σε €50/τόνο τα επόμενα 10 χρόνια, θέτοντας κίνητρα για περαιτέρω ανακύκλωση. Η πώληση του ανακυκλωμένου γυαλιού σε εργοστάσια ανέρχεται στα €29/τόνο. Επίσης το ανακυκλωμένο γυαλί πωλείται και για συστήματα διήθησης νερού στην τιμή των €357/τόνο. Σύμφωνα με μελέτες το κέρδος της βιομηχανίας ανακύκλωσης ανέρχεται στα 17 δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο και προβλέπεται ότι μέχρι το 2020 το ποσό αυτό θα φτάσει τα 43 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το κύριο πρόβλημα στη διαχείριση των σκουπιδιών είναι πως η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, συνεπής με την οδηγία της ΕΕ, ίδρυσε 8 ανεξάρτητους φορείς διαχείρισης απορριμμάτων αντί για ένα.

Κάθε ένας από αυτούς τους φορείς έχει διαφορετική αρμοδιότητα. Υπάρχει ένας φορέας που διαχειρίζεται τις μπαταρίες, άλλος το χαρτί, το γυαλί, το αλουμίνιο, τις παλιές οικιακές συσκευές ή τις συσκευασίες.

Αν οι δήμοι καταφέρουν να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των πολιτών για τα περιβαλλοντικά θέματα το σύστημα της ανακύκλωσης θα αρχίσει να λειτουργεί. Στην παρούσα φάση έχουμε ενημερωθεί πως σύντομα θα πρέπει να κλείσει η μεγαλύτερη χωματερή της Αττικής στα Άνω Λιόσια.

Επίσης κάθε καταναλωτής στην Ελλάδα στην κάθε αγορά του επιβαρύνεται το κόστος συσκευασίας. Το κόστος συσκευασίας είναι κατά μέσο όρο το 5% του κόστους του προϊόντος και κυμαίνεται, ανάλογα με το προϊόν, από 0,2% έως και 33% του κόστους του. Το μεγαλύτερο ποσοστό συσκευασίας, περίπου 60%, ανήκει στη συσκευασία τροφίμων και ποτών.

Το ποσό αυτό που πληρώνει ο καταναλωτής πηγαίνει στο φορέα ανακύκλωσης συσκευασιών. Μέχρι σήμερα ο φορέας αυτός έχει συγκεντρώσει ένα εξαιρετικά μεγάλο ποσό χρημάτων το οποίο έχει χρησιμοποιήσει για να στεγαστεί σε πολυτελή γραφεία και όχι για να υλοποιήσει κάποιο πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Αν εφαρμοστούν προγράμματα ανακύκλωσης τα οφέλη θα είναι πολλαπλά. Τα νέα κέντρα συλλογής σκουπιδιών θα απασχολήσουν εργατικό δυναμικό, μειώνοντας και την ανεργία, ενώ θα εξοικονομηθεί ενέργεια χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον όσο σήμερα.

Ο δήμος Αμαρουσίου έχει ήδη προχωρήσει σε ανάλογο πρόγραμμα ανακύκλωσης το οποίο έχει ανατεθεί σε ιδιωτικό φορέα και συγκεκριμένα στην Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης και Ανακύκλωσης. Ο νόμος 2939/2001 περί «**Συσκευασιών και Εναλλακτικής Διαχείρισης των Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων**» που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 179 τεύχος Α στις 06/08/2001 και αποτελεί εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την οδηγία 94/62 της Ε.Ε. προβλέπει ότι οι ΟΤΑ, ως αρμόδιοι κατά το νόμο φορείς διαχείρισης των απορριμμάτων, οφείλουν να οργανώσουν την αξιοποίηση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας, δηλαδή να υλοποιήσουν έργα ανακύκλωσης για τους κατοίκους τους είτε ανεξάρτητα είτε σε συνεργασία με το Σύστημα. Ο Δήμος Αμαρουσίου σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης και Ανακύκλωσης λειτουργεί πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Πηγή: ΕΕΑΑ

Η νέα δημοτική αρχή θα συνεχίσει το ισχύον πρόγραμμα ή έχει να προτείνει κάτι άλλο;